

ZÁPIS Z KULATÉHO STOLU – SPOLEČNÉ VZDĚLÁVÁNÍ ROMSKÝCH A NEROMSKÝCH DĚTÍ

Datum: 19. února 2019

Místo konání: Kancelář veřejného ochránce práv, Brno

Moderující a účastníci KVOP:

Anna Šabatová	veřejná ochránkyně práv
Veronika Bazalová	Kancelář veřejného ochránce práv
Marína Urbániková	Kancelář veřejného ochránce práv
Jakub Konečný	Kancelář veřejného ochránce práv

Účastnice a účastníci:

Lenka Zedková	Česká školní inspekce, Olomouc
Jan Dusík	Česká školní inspekce, Praha
Stanislav Daniel	Česká školní inspekce, Praha
Martin Chládek	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Odbor dohody o partnerství, evaluaci a strategii
Barbora Fialová	Ministerstvo vnitra ČR, Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly
Tomáš Kyselica	MŠMT ČR, oddělení legislativy financování, institucionální výchovy a průřezových agend
Anna Brychtová	MŠMT ČR, oddělení základního a základního uměleckého vzdělávání
Marta Miklušáková	Úřad vlády ČR, Odbor pro sociální začleňování
Jana Pernica Horáčková	Úřad vlády ČR, Odbor pro sociální začleňování
Sri Kumar Vishwanathan	Vzájemné soužití o.p.s.
Anton Ivánek	Asociace ředitelů základních škol (ZŠ a MŠ Milotce)

Dne 19. února 2019 se v Kanceláři veřejného ochránce práv (KVOP) konal kulatý stůl s názvem „Společné vzdělávání romských a neromských dětí“.

Veronika Bazalová přivítala všechny zúčastněné a uvedla, že cílem kulatého stolu je seznámit zúčastněné s doporučením veřejné ochránkyně práv ke společnému vzdělávání romských a neromských dětí z prosince 2018, získat zpětnou vazbu a diskutovat o možnostech řešení segregace

ve vzdělávání. **Anna Šabatová** představila stávající problém segregace v českém školství a uvedla, že v minulém roce provedla výzkum, který vedl k vydání doporučení.

Po představení účastníků kulatého stolu **Veronika Bazalová** uvedla, že se nepodařilo zajistit účast zástupců samospráv. Veřejná ochránkyně práv se ale na jaře setká s předsedou Svazu měst a obcí ČR. Samosprávy jsou totiž významný aktér při řešení segregace ve vzdělávání.

Marína Urbániková prezentovala metodu výzkumu (rozhovory s 10 ředitelkami a řediteli základních škol) a důsledky segregace ve vzdělávání, které lze v zásadě rozdělit na sociální, pedagogické a ekonomické. **Veronika Bazalová** seznámila účastnice a účastníky s právní analýzou segregace ve vzdělávání (přímá a nepřímá diskriminace, odpovědnost za protiprávní stav).

Anna Brychtová se zeptala, jestli byly rozhovory vedeny i s rodiči. **Marína Urbániková** odpověděla, že výzkum se zaměřil pouze na ředitele a ředitelky škol. Cílem bylo prodiskutovat potenciální přínosnost a realizovatelnost různých opatření zamezujících oddělení vzdělávání; ředitelé a ředitelky mají v tomto širší zkušenosti.

Marta Miklušáková zmínila, že před třemi lety vydala Česká školní inspekce (dále jen „ČŠI“) zprávu o školách v sociálně vyloučených lokalitách. Citovala závěr zprávy, ve kterém se uvádí, že kvalita vzdělávání v těchto školách se významně neliší od škol mimo vyloučené lokality. Uvedla, že výzkum probíhal na podobném vzorku, také v něm bylo zahrnuto 10 škol. Ráda by se tedy zeptala, zda je kvalita vzdělávání horší, jak uzavřela veřejná ochránkyně práv, nebo zda je naopak srovnatelná, jak uzavřela ČŠI.

Marína Urbániková uvedla, že hlavním zdrojem pro konstatování, že segregované vzdělávání je méně kvalitní a vede k horším studijním výsledkům a následně vzdělanostním a kariérním dráhám, jsou longitudinální zahraniční výzkumy. Dobrá otázka je také to, co si představujeme pod kvalitou vzdělávání, a jestli testujeme pouze výstup nebo rozdíl mezi vstupem a výstupem.

Anna Šabatová uvedla, že dvěma školám z výzkumného vzorku se podařilo zvrátit stoupající počet romských žáků. Na školy totiž přišli noví ředitelé, kteří vhodně oslovili veřejnost a aktivně propagovali činnost školy.

Marta Miklušáková se zeptala, zda bylo ve výzkumném vzorku deset běžných základních škol nebo zda tam byly i školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona. **Veronika Bazalová** potvrdila, že šlo pouze o běžné školy. **Jakub Konečný** doplnil, že některé školy byly sloučené s bývalými základními školami praktickými a dnes jsou evidované jako běžné školy.

Anna Šabatová poznamenala, že do výzkumu byl zahrnutý i jeden zřizovatel, který měl na svém území asi 8 základních škol. Systematicky pracoval s rodiči žáků (romskými i neromskými). Změnil nastavení školských obvodů, aby bylo rozdělení romských žáků rovnoměrnější. Škola s převahou romských žáků tak pomalu zanikla. Je to důkaz toho, že pokud je vůle zřizovatele, lze školy desegregovat.

Marta Miklušáková uvedla, že velkým problémem je územní segregace, která nepostihuje pouze jedno město, ale celý širší region. Nastavení místní vzdělávací sítě je pak komplikovanější. K tomu **Jakub Konečný** uvedl, že se nabízí regionální řešení. Nástroje existují a představíme si je později.

Veronika Bazalová uvedla, že pokud jde o segregovanou školu, ČŠI často nemůže tuto situaci vyhodnotit jako odpovědnost ředitele. Segregovaná škola totiž může vzniknout v důsledku nevhodně nastavených školských obvodů, což je odpovědnost obce. **Anna Šabatová** však doplnila, že v jedné nebo více školách řekli, že změna nastavení školských obvodů místní situaci nespraví.

Lenka Zedková souhlasí s tím, že když romské dítě dostane šanci, tak může vystudovat vysokou školu. Uvedla, že k výsledkům vzdělávání existují data. Platí, že čím více homogenní třída, tím méně se využívají efektivní metody výuky.

Anna Šabatová uvedla, že ředitelé a ředitelky potvrzovali, že ty schopné děti, které segregované školy poslaly na jinou školu s cílem poskytnout jim kvalitnější vzdělání, se jim často vrátily, protože běžné školy mají limity ve svém inkluzivní nastavení. Děti si pak i od rodičů vymohly návrat na segregovanou školu, protože se k nim v nové škole nechovali hezky.

Anton Ivánek uvedl, že jako ředitel školy, která má spádový obvod, musí přijmout každé dítě, a nemůže žádnému rodiči říct, že jeho dítě nevezme. Pokud má škola kapacitu a třídy nejsou naplněny, tak musí přijmout každé dítě. Dodal, že pokud rodič není spokojen, tak dá dítě jinam, i kdyby ho měl dovážet pět kilometrů daleko.

Stanislav Daniel souhlasí s prezentovanými důsledky segregace. Je však potřeba si přiznat, že na vytváření vyloučených lokalit se podílel stát. Pokud je v lokalitě jen jedna škola, tak se ptá, kam ty děti mají chodit. Souhlasí s tím, že dítě má mít možnost jít do jakékoli školy. Realita je ovšem taková, že majorita se přijme, kdežto u romského dítěte řeknou, že mají plno a musí jít jinam. Naopak pokud přijdete do romské školy, kam chodili i rodiče dítěte, byli tam spokojeni, tak pak tam děti dováží i další romské rodiny a to klidně i 20 km daleko. Domnívá se, že žáky z majority je možné nalákat i do školy s vyšším podílem romských žáků, ale je to o osobnosti ředitele či ředitelky školy. Pokud přijdete na školu, kde jsou Romové, kteří ovládají tři jazyky a škola je dobrá, tak i děti z majority tam jdou.

Marína Urbániková prezentovala další zjištění výzkumu (odmítání konceptu etnicity, postoje ředitelk a ředitelů k segregovanému a společnému vzdělávání) a **Jakub Konečný** představil hlavní příčiny vedoucí k segregovanému vzdělávání (segregace v bydlení, nečinnost nebo nevhodný zásah zřizovatele, nesouhlas části rodičů se společným vzděláváním romských a neromských žáků, neochota a/nebo nepřipravenost části škol přijmout romské žáky a umístování žáků s vyšší potřebou podpory do segregovaných škol).

Anton Ivánek vznesl dotaz, jak může v praxi dojít k tomu, že škola dítě nepřijme a pošle jej do jiné školy. Osobně si nedovede z pozice ředitele představit, že by nutil rodiče, aby dítě dali na jinou školu.

Marína Urbániková sdělila, že situaci neformálního odmítání romských dětí popisovali respondenti a respondentky z výzkumu. Nejdříve se dohodnou ředitelé, kteří se neformálně znají. Ti pak přesvědčí rodiče. Pozvou si je a sdělí jim, že dítěti bude lépe na jiné škole. Nejde o silný nátlak. **Anton Ivánek** připomněl, že škola ovšem takto přichází o peníze a že on si takové praktiky nedovede představit.

Marína Urbániková uvedla, že některé školy s vyšším podílem romských žáků dotuje kvůli nízké naplněnosti zřizovatel. **Stanislav Daniel** uvedl, že škola má například nějakého sponzora a ten nechce, aby jeho dítě chodilo s romským žákem do třídy. Může potvrdit, že se to takto bohužel děje.

Jakub Konečný představil další příčinu odděleného vzdělávání (absence systémového řešení a slabá podpora ze strany ústředních orgánů státní správy).

Anna Brychtová navázala na zmínku, že školám chybí systémové řešení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále též „MŠMT“). Dotázala se, zda z výzkumu vyplynulo, co školy myslí oním systémovým řešením. A dodala, že zřizovatel je k řešení segregace v místní vzdělávací síti kompetentnější než MŠMT. **Jakub Konečný** uvedl, že ředitelé a ředitelky často zmiňovali navýšení finančních prostředků. **Anna Brychtová** uvedla, že segregované školy jsou docela známé a samy se různě sdružují. Zároveň by mohly jít příkladem dalším školám, jak žádat o dotace a granty. **Jakub Konečný** potvrdil, že schopnost opatrovat finance školy v rozhovorech zmiňovaly. Je to ale pro ně náročné a potřebují na to nepedagogické kapacity.

Marína Urbániková sdělila, že část škol si není jistá, jestli je segregované vzdělávání akceptovatelné, nebo ne. Školy by ocenily, kdyby někdo řekl, jestli to je v pořádku. Nevěděly, jestli je jejich situace pro MŠMT a ČŠI akceptovatelná.

Jakub Konečný doplnil, že školy uváděly, jak pro ně bylo příjemné, když přišel někdo ze styčného úřadu jako například z ČŠI, a jejich složitou situaci pochopil. Dodal, že školy ale čekaly více. **Lenka Zedková** neví, v čem konkrétně školy chtějí podporu. Na závěr inspekční činnosti může vedení školy vznést konkrétní dotazy směrem ke školním inspektorům, inspekční zaměstnanci sdělují školám silné a slabé stránky nebo příležitosti ke zlepšení stavu a doporučují školám způsoby, jakými toho mohou dosáhnout. O hodnocení je veden dialog. **Stanislav Daniel** si rovněž nedovede představit, jakou podporu od ČŠI školy čekají. Uvedl, že ČŠI je kontrolní orgán. On sám hovořil při různých příležitostech s mnoha řediteli, a může tak říct, že je to hodně o tom, jak se k této problematice staví sami ředitelé. Ptal se například na využití projektu Women for Women (obědy zdarma). V jedné škole ředitelka řekla, že o dotaci nelze žádat v průběhu školního roku, ale jen na začátku školního roku. Ovšem ve škole o 20 km dál mu řekli, že je možné žádat i v průběhu školního roku. V jiné škole zase řekli, že o nic nežádají, protože takové děti nemají, i když tam byli žáci ze sociálně vyloučené lokality. Podle něj se na vzniku problému podílely velkým dílem všechny rezorty a všechny vlády. Není přesvědčen, že je vláda ochotná tento problém v současné době řešit. Dodal, že je to obrovský problém a je rád, že veřejná ochránkyně práv se tím zabývá.

Sri Kumar Vishwanathan se obává, že v otázce segregace ve vzdělávání nám už ujel vlak. Segregace je trestná. Pokud dochází k segregaci na základě dobrovolných rozřazovacích testů, je to rovněž trestné. Uvedl, že už od 90. let bádáme, zda je to přípustné, ale podle něj to přípustné není. Všechny děti by se měly učit spolu, nemůžeme neustále něco ospravedlňovat.

Jakub Konečný shrnul, jak situaci segregovaného vzdělávání vnímali ředitelé a ředitelky škol z výzkumu. **Anna Šabatová** sdělila, že školy díky cílenému budování dobrého jména školy získaly větší počet dětí z majority. Dávaly najevo, že jsou škola s dobrým klimatem, nejen škola postavená na výkonu. Dodala, že se najdou rodiče, kteří tento aspekt ocení. **Jakub Konečný** dodal, že ochránkyně mluví o jedné konkrétní škole. Její ředitel si najal profesionála na vztahy s veřejností (PR). Právě orientace na sounáležitost, individuální přístup, důraz na vztahy mezi žáky, to vše bylo do té doby na škole vnímáno jako negativum. Oni to ale otočili a udělali z toho výhodu. **Lenka Zedková** se dotázala, kdo akci realizoval a zda byla aktivita poskytnuta škole zdarma, třeba v rámci nějakého projektu. **Veronika Bazalová** se domnívá, že škola si to platila sama. Šlo pravděpodobně o akci školy, ne zřizovatele. Ta škola měla 50% podíl romských žáků a díky těmto aktivitám se dostala na 30% podíl. Dodala, že si ale nedovede představit, že by podobná strategie zafungovala i u školy, která má například 90% podíl romských žáků. **Marína Urbániková** uvedla, že jde pouze o jeden příklad a najímání PR expertů nemá být univerzální cesta.

Jakub Konečný uvedl další možnost, jak mohou školy řešit segregované vzdělávání, a to zacílenou prací s rodinami. **Veronika Bazalová** následně představila první z dvanácti desegregačních opatření, kterým je společné předškolní vzdělávání. Doplnila, že v tematické zprávě, kterou vydala ČŠI v roce 2018, se uvádí, že 3 % pětiletých dětí nechodí do školky, přestože jim tato povinnost plyne ze školského zákona. **Anna Šabatová** dodala, že ta uvedená 3 % jsou celorepublikový průměr. Nejhorší situace je v Ústeckém a Karlovarském kraji, kde je to až 8 % dětí, které měly absolvovat povinný předškolní rok, a neabsolvovaly jej. **Jakub Konečný** ještě doplnil, že nejde jen o to, aby se stíraly rozdíly v přípravě na základní vzdělávání, ale i o to aby se romské děti seznámily s neromskými a naopak.

Veronika Bazalová uvedla, že existují příklady dobré praxe v předškolním vzdělávání. Například v Ostravě údajně všechny pětileté děti do školky chodí (případně mají individuální vzdělávání). Ve dvou

nesegregovaných mateřských školách navíc působí romské asistentky, což se jeví jako jedna z cest společného předškolního vzdělávání romských a neromských dětí. **Jana Pernica Horáčková** uvedla, že příklady z Ostravy zná. Podle ní je negativum ale to, že není zajištěno financování této pozice, není jisté, co bude potom, až projekt skončí. **Veronika Bazalová** souhlasí a uvádí, že to je problém nepedagogických pozic obecně, která nejsou řešena systémově. Záleží na každé mateřské škole, jestli se domluví se zřizovatelem nebo požádá o dotace. Je to komplikované a mateřským školám to brání v dlouhodobém plánování.

Anton Ivánek uvedl, že řešíme důsledky, ale ne příčinu. Trvá to už od 90. let, kdy došlo k segregaci obecně a postupně to přešlo do škol. My se ve školách můžeme snažit, jak chceme, ale i ze strany státu je nutné, aby toto ve společnosti nebylo.

Anna Šabatová souhlasí a dodává, že pan ředitel tady ale zrovna reprezentuje ty majoritní školy, které někdy nejsou ochotné přijímat romské děti. Apeluje tak na něj, aby působil ve svém prostředí ředitelů základních škol, aby se nebáli přijmout nějaké procento romských žáků. Dodala, že to prospěje jak žákům, tak celé společnosti.

Marína Urbániková uvedla, že jsou si vědomi, že za segregací ve vzdělávání stojí předsudky a stereotypy ve společnosti. Uvědomují si tento aspekt problému. Ochránkyně však má v tomto omezené pole působnosti.

Sri Kumar Vishwanathan sdělil, že již několik let u nich v sociálně vyloučené lokalitě funguje projekt Brouček, kde se pracuje i s maminkami předškolních dětí. Tento projekt ale v září končí, problém je s financováním. Přál by si, aby se otázka financování řešila systémově.

Veronika Bazalová prezentovala další desegregační opatření v podobě lepšího nastavení školských obvodů, rozvážení a doprovody žáků do vzdálenějších škol a inkluzivní školní vzdělávací programy.

Sri Kumar Vishwanathan uvedl, že pokud nebudeme vzdělávat společně, naše společnost se rozpadne.

Anna Šabatová uvedla, že společné vzdělávání romských a neromských dětí je nezbytné a že bude po ministru školství chtít výslovnou deklaraci, že segregace ve vzdělávání je špatná. Dodala, že to již předem projednávala, zatím se ale nic konkrétního nestalo.

Veronika Bazalová uvedla další desegregační opatření – příprava učitelů na heterogenní třídní kolektivy a inovace výuky. **Sri Kumar Vishwanathan** k tomu uvedl, že nestačí jen příprava učitele na etnicky heterogenní kolektiv, ale i na vícerychlostní třídu. Domnívá se, že školy neumějí pracovat s dětmi, jež mají různé rychlosti. To není problém dítěte, ale školy a je to problém výuky. Podle něj je už čas na to, abychom stanovili základní nastavení pro vícerychlostní základní vzdělávání.

Veronika Bazalová zmiňuje další opatření, která mohou přispět k desegregaci – pomoc dalších pracovníků škol (asistenti pedagoga, sociální pedagogové, školní asistenti a mediátoři), práce s rodinami, doučování a mentoring, prevence šikany a pomoc s finančními náklady.

Sri Kumar Vishwanathan uvedl, že co se týče pomoci chudým rodinám, studium má vliv na dávky v hmotné nouzi. Pokud žák střední školy chodí na praxi, na které si vydělá peníze, rodinám klesnou dávky. Rodiče pak své děti nepodporují ve studiu. **Anna Brychtová** sdělila, že již o tomto problému slyšela. Podle Ministerstva práce a sociálních věcí to však není pravda, peníze vydělané žákem na praxi se údajně do příjmů rodiny nezapočítávají.

Veronika Bazalová prezentovala další desegregační opatření (budování dobrého jména školy a pravidelná setkávání se zúčastněnými aktéry). Následně uvedla vybraná doporučení ochránkyně

adresovaná MŠMT (výslovná deklarace, že segregace ve vzdělávání je nepřijatelná, poskytnutí metodického vedení obcím a školám a zajištění finanční podpory).

Anna Šabatová uvedla, že jde o to, aby zúčastnění se znalostí v terénu identifikovali ty oblasti, kam je potřeba poslat více peněz. Je důležité, aby se tím MŠMT zabývalo a bralo to jako svůj úkol. Očekává, že se ministr školství přihlásí k desegregaci. Je potřeba, aby se k tomu vyjádřila politická figura.

Sri Kumar Vishwanathan se zeptal zástupkyně MŠMT, zda mají nějaký desegregační plán. **Anna Brychtová** odpověděla, že se nyní čeká na analýzu. MŠMT potřebuje vědět, jaké kroky může provést. Dále uvedla, že v loňském roce MŠMT zpracovalo akční plán vzdělávání na rok 2019/2020. Jedno z opatření je analýza segregovaných škol, kde je 50 % a více romských žáků. Jejím výsledkem bude tematická zpráva ČŠI. Na jejím základě pak MŠMT provede další kroky.

Anna Šabatová se domnívá, že samospráva je hlavním aktérem, který může pozitivně ovlivnit míru segregace ve vzdělávání. Ostatní aktéry to ale nesmí zbavovat odpovědnosti. Připomněla, že stát odpovídá za dodržování lidských práv i v mezinárodním kontextu. Vůle na této úrovni je ale nízká. Občas se někdo najde. Je ale řada samospráv, které nechtějí nic dělat, protože mají klid od většinové voličské základny. Dodala, že je to pak otázka určitého tlaku.

Barbora Fialová uvedla, že Ministerstvo vnitra provádí abstraktní kontrolu zákonnosti obecně závazných vyhlášek obcí, kterou se stanovují školské obvody. Při ní však není prostor pro podrobné zkoumání souladu obecně závazné vyhlášky se zákonem. Když bude podezření, že je nastavení školských obvodů diskriminační či segregační, tak je ale Ministerstvo vnitra připraveno to na základě podnětu řešit. **Marína Urbániková** se dotázala, zda je skutečně nezbytné mít k tomu konkrétní podnět. **Veronika Bazalová** dodala, že kdyby Ministerstvo vnitra vědělo, kde jsou v daném městě sociálně vyloučené lokality, tak by se segregační nastavení školských obvodů možná dalo odhalit již při abstraktní kontrole. Může jít o příklad, kdy škola je na jedné straně města a její školský obvod kromě přilehlých ulic zahrnuje i sociálně vyloučenou lokalitu z opačného konce města. Už to může vzbuzovat podezření. **Barbora Fialová** k tomu dodala, že existence sociálně vyloučené lokality však není jediné kritérium, na základě kterého lze usoudit, že se jedná o segregačně stanovený školský obvod. **Anna Šabatová** uvedla, že jde o to, jestli ta samospráva chce situaci řešit a navrhne nějaký desegregační plán. **Barbora Fialová** souhlasí, že je to vůle samosprávy.

Anna Brychtová se ptá, zda se ví, jak probíhá vzdělávání na segregovaných školách a zda existuje nějaký přehled jejich kvality. Dodala, že ty segregované školy třeba kvalitní jsou. **Marína Urbániková** uvedla, že ty školy jsou ale segregované, a i kdyby kvalitní byly, tak je to stále problém.

Veronika Bazalová prezentuje doporučení ochránkyně pro ČŠI (pokračovat v poskytování metodické podpory školám a při své inspekční činnosti prověřovat podezřelé okolnosti, které mohou vést k etnické segregaci či diskriminaci). Prosí o zpětnou vazbu zástupce ČŠI. **Stanislav Daniel** uvádí, že si realizaci těchto doporučení dokáže představit. **Marína Urbániková** uvedla, že ředitelky a ředitelé při rozhovorech sdělili, že by od inspektorů a inspektorek ocenili tipy ohledně výuky (po hospitacích v hodinách). **Stanislav Daniel** uvedl, že rozhovor po hospitaci probíhá vždy s konkrétním vyučujícím a závěry se pak sdělují vedení školy. **Lenka Zedková** připomněla, že podle školského zákona odpovídá za kvalitu vzdělávání ředitel školy. ČŠI poskytuje školám metodickou podporu v průběhu a na závěr inspekční činnosti, doporučení je pak formulováno v inspekční zprávě.

Veronika Bazalová se dotazuje, zda přítomné napadají nějaká konkrétní doporučení pro obce ve prospěch nastavení společného vzdělávání romských a neromských dětí. **Anton Ivánek** odpověděl, že školy s obcemi bojují ohledně financí. Upřesnil, že školy potřebují asistenty a na to nedostávají peníze, maximálně ze šablon (*pozn.: mimo asistentů pedagoga jako podpůrného opatření*). Někde

finance mají, protože jsou obce bohaté, jiné na to nemají. Dodal, že školy jsou závislé na vůli obce, zda peníze poskytnou.

Marína Urbániková uvedla, že z práce speciálních pedagogů a školních psychologů na školách by často profitovaly i školy bez vyššího počtu dětí s potřebou podpory. Bylo by vhodné, aby byli běžnou součástí škol.

Anna Šabatová uvedla, že z pedagogických fakult vysokých škol každý rok vycházejí další a další speciální pedagogové, a přitom je jich v praxi málo. **Marta Miklušáková** na to reaguje, že speciální pedagogové jsou často zaměstnaní v ústavech.

Anna Šabatová uvedla, že problémem českého školství je striktní oddělení běžné a speciální pedagogiky. Domnívá se, že by to mělo být dohromady, aby běžný pedagog byl do jisté míry zároveň i speciálním pedagogem. **Marta Miklušáková** uvedla, že cestou, jak vysoké školy v tomto směru regulovat, by mohlo být vytvoření standardů učitele.

Anna Šabatová se obrátila s abstraktním dotazem na zástupce Asociace ředitelů základních škol. Dejme tomu, že je ředitelem jedné základní školy ve městě, kde je i segregovaná škola s většinou romských žáků. Ptá se ho, zda je reálné, aby v této škole integroval například 30 dětí ze segregované školy. **Anton Ivánek** odpověděl, že již dříve měl romské děti ve škole. Ony tam ale vydržely jen čtyři měsíce, protože se s rodinou přestěhovaly. Osobně by s tím problémem neměl, protože se nedívá na to, odkud to dítě je nebo jaké je, ani s učiteli se o tom nehodlá bavit. Prostě tady máte žáka a učte ho. **Anna Šabatová** se dále táže, co by tedy Asociace ředitelů základních škol mohla v tomto tématu udělat. **Anton Ivánek** uvedl, že je to vše o lidech. Asociace pořádá sjezdy, ochránkyně může přijet a téma segregace ve vzdělávání na ní prezentovat.

Anna Šabatová dále vznesla dotaz na zástupce Ministerstva pro místní rozvoj, zda bude ministerstvo vypisovat nějaký program na sociální bydlení. **Martin Chládek** uvedl, že to je program výstavba. **Anna Šabatová** se zeptala, jestli mohou zajistit, aby byl do něj zakomponovaný prvek prostorové desegregace a aby na to byly peníze. **Martin Chládek** uvedl, že je zde projekt evropských fondů. Bude se tomu říkat dostupné bydlení, aby se to odlišilo od sociálního bydlení. Jestli tam bude nějaká desegregační podmínka a aby na to byly peníze, to bude muset zjistit. Zmínil ale, že čerpání z fondů je podmíněno předložením strategie. Domnívá se, že veřejná ochránkyně práv se může zasadit o to, aby se téma desegregace ve vzdělávání do těchto strategických plánů dostalo. Jakmile to je totiž zaneseno ve strategických plánech, tak se musí kontrolovat, zda se úkol plní.

Veronika Bazalová zmínila doporučení pro školy (přijímat všechny žáky bez ohledu na etnicitu) a na závěr shrnula, že z dnešní diskuse je patrný apel na systémové řešení. Veřejná ochránkyně práv se bude nadále tomuto tématu intenzivně věnovat. Poděkovala přítomným za účast a podnětnou diskusi.